

Živé vnitrobloky

Jak si zamést před vlastním prahem
a cítit se zase jako doma

PRA	HA
PRA	GUE
PRA	GA
PRA	G

Živé vnitrobloky

**Jak si zamést
před vlastním prahem
a cítit se zase jako doma**

Michal Křivohlávek
Barbora Týcová
Kateřina Štědrá
spolek Bieno

obsah

Co je to vnitroblok	4
Typy vnitrobloků dle přístupnosti	5
Typy vnitrobloků dle členění prostoru	6
Čemu slouží vnitroblok	7
Příležitosti a omezení	10
Vnitroblok odpovídá na změnu klimatu	13
Kdo je kdo	16
Kdo hraje jakou roli	17
Úloha tahouna	19
Samospráva přebírá vedení	20
Mapování vnitrobloků	21
Aby se věci hýbaly	22
Nástroje k použití	23
Příklad kontaktní kanceláře Vídně	24
Krok za krokem ke změně	26
Popište současný stav a charakter	28
Nebojte se zeptat	29
Zjistěte vlastnictví pozemků	29
Participujte, zapojte obyvatele	30
Společné setkání obyvatel	33
Elektronická anketa	34
Žebříček potřeb	35
Papírem a slovem	36
Komunikujte pomocí internetu	37
Peníze až na prvním místě	38
Svépomocná obnova a dobrovolnictví	39
Kompletní obnova	40
Správa vnitrobloku jednoho domu	41
Správa vnitrobloku sdíleného více domy	41
Vnitroblok v majetku obce	42
Dotace a granty	43
Příklady dobré praxe	44
Proměna vnitrobloku Letohradská	45
Sousedské akce	48
Spolupráce s vysokými školami	51
Použité zdroje a webové stránky	

Co je to vnitroblok

Vnitroblok je plocha, která je úplně či z větší části obklopená zástavbou, a která je využívána především obyvateli přilehlých domů. Z hlediska přístupnosti a užívání se vnitrobloky pohybují na široké škále od veřejných, přes poloveřejné, polosoukromé až soukromé. A to někdy s ohledem a někdy bez ohledu na vlastnictví těchto ploch. Rozdělení je důležité i pro to, s jakým očekáváním do něj uživatelé vstupují. Zatímco soukromé prostředí je z povahy intimní, chráněné, veřejné předpokládá obecné užívání a sdílení s druhými bez omezení. Vnitrobloky často dokáží propojit obojí, veřejné se soukromým zde však nemusí stát v protikladu, ale může se dobře doplňovat. Přechody nejsou jednoznačné, vnímáme je pozvolně a subjektivně. Mohou se proměňovat v čase a v jednom vnitrobloku najdeme i více typů prostorů. Definování prostoru umožní ujasnit si, jakým způsobem můžeme daný prostor vlastně využívat.

Typy vnitrobloků dle přístupnosti

Veřejný vnitroblok

Veřejně přístupný vnitroblok je součástí městské zeleně a je určen široké veřejnosti. Může jít o uzavřený blok zástavby s určeným vstupem skrze domy, o částečně otevřený vnitroblok s volným vstupem či o neúplný vnitroblok, skrze který lze projít z jedné strany na druhou. Vlastníkem pozemku bývá většinou obec.

Poloveřejný vnitroblok

Vnitroblok se střídavým režimem, zpravidla přes den přístupný veřejnosti a mimo provozní dobu veřejnosti uzavřený. V době uzavření veřejného přístupu jej mohou využívat rezidenti okolní zástavby, pakliže mají do vnitrobloku z domů vlastní přístup.

Polosoukromý sdílený vnitroblok

Vnitroblok určen výhradně skupině obyvatel okolní zástavby bez možnosti vstupu osoby zvenčí. Největší spojitě polosoukromé sdílené vnitrobloky jsou tvořeny až dvacítkou bytových domů. Počet všech uživatelů tak může dosahovat až jeden tisíc.

Soukromý vnitroblok

Vnitroblok s přístupem pouze pro užší přesně určenou skupinu lidí. Například pro osoby blízké vlastníkovému pozemku. Často se tak děje v případě členěného vnitrobloku, kde pozemek tvoří parcela příslušející k jednomu bytovému domu. Nebo se může jednat o družstevní vnitroblok sloužící výhradně členům družstva.

Vnitroblok Bulharská sdílí obyvatelé jednoho bytového domu.

Typy vnitrobloků dle členění prostoru

Spojité vnitroblok

Prostor vnitrobloku není rozdělen, převládá společné využívání a přístup ze všech domů. Často neexistuje společná formální správa, péče je s větší či menší důsledností vykonávána vlastníky jednotlivých parcel. Díky nejasnému režimu hrozí, že jednotliví vlastníci oddělí své parcely plůtky či ploty. Vedle společné středové části mívají někde domy ve své bezprostřední blízkosti ještě soukromá zádveří podobná dvorkům.

Dělený vnitroblok – dvorky

Prostor je úplně rozdělen podle příslušnosti parcel k jednotlivým domům. Rozdělen je ploty, zdmi, vestavbami, členitostí terénu. Dvory bývají často ve správě přílehlajícího bytového domu, leckde převládá hospodářská funkce se zpevněnými povrchy nad podobou zahrady. I tato místa mohou být osazena stromy, popínavou zelení a sloužit jako zázemí obyvatel.

Částečně spojitý vnitroblok

Kombinuje spojitou společnou část s oddělenými částmi - dvorky či zahradami. Historicky se toto uspořádání může měnit. Pozemky se mohou spojovat či oddělovat, stejně tak režim přístupu může být různě upraven. Mohou vznikat průchody zídkami či ploty, stejně snadno může docházet k jejich uzamčení.

Příklad děleného vnitrobloku v Praze 7
zdroj: hlavní město Praha

Čemu slouží vnitroblok

Vnitrobloky zastávají celou řadu funkcí. Plochy umožňují vybudovat prostředí, které je příjemné na pohled, klimaticky příznivé, ale rovněž velmi praktické a užitečné. Do-
volují vybudovat prostory, kde se mohou všichni cítit dobře, a ze kterých netřeba nikoho vylučovat. Oživený vnitroblok přináší řadu změn k lepšímu v podobě např. pozitivního vnímání prostředí a motivující atmosféry, zvýšení obytné hodnoty díky lepšímu uspořádání, zhodnocení nemovitosti, zvýšení bezpečnosti, možnosti samozá-
sobení a mnohé další.

Jaké jsou funkce vnitrobloku

Zlepšení klimatu a životního prostředí

- Zachycení a hospodaření s dešťovou vodou
- Zeleň
- Propustné povrchy místo betonu
- Využití studny
- Snížení přehřátí, zastínění
- Snížení hluku
- Snížení znečištění, prachu, zplodin z ulice
- Biodiverzita - rostliny pro opylovače, úkryt pro ptáky a hmyz

Odpočinek

- Jedinečné prostředí
- Chůze i zastavení
- Mobiliář - lavičky, posezení, lehátka
- Volná plocha a stín

Setkávání komunity

- Interakce a debaty
- Pobývání
- Sousedské akce
- Práce venku

Rodina, děti

- Ukotvení a identita
- Sezónní aktivity
- Volná hra
- Herní prvky - pískoviště, houpačky, prolézačky, skluzavky, trampolíny
- Vodní prvky

Produkce

- Záhony
- Jedlé keře, ovocné stromy
- Kompost
- Skleník, pařeniště
- Budka na nářadí

Užitek

- Popelnice
- Sušáky na prádlo
- Odkládací místa
- Parkování jízdních kol
- Mytí kol
- Drobné hobby práce
- Stříhání psů

Estetika

- Hezký pohled
- Prostor, členitost
- Architektura

Doprava

- Zajištění pro obsluhu
- Parkování jízdních kol
- Parkování automobilů

Příležitosti a omezení

Prostředí vnitrobloků lze pojmut různě, žádné dva nejsou stejné a nenabízejí zcela stejné využití. Příležitostmi v této kapitole rozumíme to, co můžeme oživením vnitrobloku získat. Omezení představují naopak limity tohoto prostředí a strachy z různých doprovodných projevů spojených s jejich oživením. Na některé strachy se lze připravit a zmírnit je, jiné je nutné přijmout.

Lepší každodenní žití

Kvalitnější trávení běžného každodenního života, během jakéhokoli dne v roce a jakékoli denní doby. Netřeba čekat na víkend, na dovolenou, na lepší počasí nebo jinou příležitost. Živý vnitroblok je venkovním obytným prostorem, prodloužením vašeho obýváku nebo balkonu, kde jste do minuty od vašeho rozhodnutí. Může vám bydlení rozšířit nebo se stát jeho integrální součástí.

Děti, senioři a méně pohybliví

Vnitrobloky tvoří sociální prostor, který ze všech nejvíce vyhovuje skupinám, jejichž život je úžeji vázaný na místo. Někteří sousedé se v širším okolí nemohou, nechtějí nebo nezvládnou sami pohybovat. Jsou to staří lidé nebo lidé, kteří mají ztížený pohyb - byť třeba jen dočasně po nemoci nebo úrazu. Prostředí využívají děti, které se rodiče neodvažují ještě pouštět samotné na ulici. Vnitroblok umožní pobyt venku, i když je do parku daleko. Dětem nabízí plochy pro volnou, kreativnější hru, s přímým nebo vzdáleným dohledem rodičů. V zájmu širší skupiny uživatelů většinou není přebudovat vnitroblok na dětské hřiště. Provětrání se sousedovic dětí ale bývá vnímáno jako přijatelná aktivita. Pozitivní je setkávání mezi generacemi.

Kontrolovaná plocha

Vymezená plocha ve městě s kontrolovaným přístupem veřejnosti je benefit sám o sobě. Pozemky ve městě jsou drahé, tlak na prostor obrovský. Ani v budoucnu toto nebude jinak. Kontrolovaný pozemek umožňuje něco v prostoru ponechat či odložit, uskladnit, uklidit, předělat ke svému obrazu. A později to většinou ve stejném stavu najít.

Zhodnocení majetku

Investice do vnitrobloku a kultivace venkovního prostředí zhodnocuje celou nemovitost i jednotlivé bytové jednotky. Ve výsledku může jít o navýšení tržní ceny bytů až o statisíce korun, rovněž ceny nájemného mohou být vyšší. Nejvíce to ocení majitelé bytů v přízemí a nižších patrech, které jsou s dvorem provázané. Za výhodu se počítá nejen přístup do kultivované plochy, cenný je i pohled do zeleného upraveného prostředí. Zhodnocení je velmi silný argument pro zvelebení dvora.

PLUSY

Zdi, zídky, ploty

Z povahy vnitrobloku plyne, že prostory jsou sevřené fasádami budov po vnější hranici. Mezi hranicemi pozemků jednotlivých vlastníků pak můžeme najít zdi či ploty. Vertikální plochy se snažte využít hlavně pokud jsou nevzhledné, vadí v pohledu či příliš svírají prostor. Svislé plochy jsou skvělým prostorem pro pěstování popínavých rostlin. Zelené zdi zmírňují hluk, snižují odraz slunečního světla a přehřátí, jsou pěkné na pohled. Pokud to nedovoluje stav zdi nebo je to pro rostlinu lepší, použijte konstrukci pro pěstování – treláž. Zdi opravte, natřete nebo naopak odhalte „na cihlu“, využijte je jako zástěnu pro posezení, vytvořte zákoutí.

Venčení psů

Vnitroblok by neměl být primárně místo pro venčení psů. Pokud je přístup psů umožněn, je vhodné ujasnit si pravidla. Majitelé si musí být vědomi nutnosti odpovědného chování a dalších rizik spojených s volným pohybem psů. V úvahu připadá vymezení místa pro

venčení - kam pes může a kam nikoli. V některých místech se lidé dohodli na vyloučení psů, protože jejich působení není v souladu s dalším využitím – odpočinkem, prostorem pro hru dětí či zahradničením.

Popelnice

Patří popelnice na dvůr? Samozřejmě ano. Stejně jako kompost pro ukládání a přeměnu bioodpadu, který využijete při zahradničení. Pokud jsou ale nevzhledné, zapáchají a tvoří se kolem nich neustále nepořádek, je nutné zasáhnout. Popelnice potřebují vhodný režim, správné umístění, případně i zvláštní podobu stanoviště. Například přístřešek, zídka či treláž obrostlou zelení.

PLUSY A MÍNUSY

— Hluk

Zvuk ve vnitrobloku se nese. Větší hlučnost je riziko, které doprovází jakoukoli proměnu vnitrobloku. Dětská hřiště, kavárenský provoz či časté grilování mohou rušit a obtěžovat ostatní obyvatele. S tímto nebezpečím je třeba počítat a nový režim fungování nastavit tak, aby co nejvíce vyhovoval. Řešením je, že některé činnosti neumožníme, například míčové hry na betonu. Jiným můžeme vymežit určité hodiny, například společné posezení jen do 22. hodiny. Pravidla v menší skupině lze zavádět ústní dohodou. Formulovat nezávazná pravidla umožňuje sepsané memorandum, které je viditelně umístěné na nástěnkách domů. Konkrétní režim fungování může stanovit i provozní řád vnitrobloku, který podmiňuje jeho využití.

— Rozdělování pozemků

Některé vnitrobloky jsou spojité, jiné fyzicky rozdělené podle vlastnictví pozemků. Lze uvažovat o odstranění zdí a plotů, propojení nebo zajištění částečné prostupnosti (například brankou). Spojitá plocha má většinou vyšší hodnotu s širší možností využití. Debata o sdílení či scelení pozemků nebývá jednoduchá. Je nutné se dobře připravit na argumentaci, zvláště pokud se jedná o velmi rozdílné pozemky různých vlastníků. Častým zájemcem o spolupráci bývá rohový dům s malým pozemkem, jehož obyvatelé chtějí využívat vnitroblok. Takový zájemce se může stát tahounem oživení v celém vnitrobloku a přispět ke kvalitě bydlení celku. Je rozumné hledat kompenzaci a pokusit se dohodnout, stojí to za to. Rozdělováním spojených pozemků hodnota bydlení spíše ztrácí.

MÍNUSY

Vnitroblok odpovídá na změnu klimatu

Bloková zástavba je typická pro centra a širší centra měst, teda zpevněná území s extrémním tlakem na prostor, častým přehříváním, nedostatkem zeleně a neschopností zadržet vodu. Posilovat klimatickou stabilitu hustě osídleného vnitřního města je nadmíru důležité a stejně tak obtížné. Aby nedocházelo k extrémním situacím, které jsou zdraví nebezpečné. Vhodné zásahy ve vnitroblocích činí město v nejbližším sousedství doslova žitelným. Připočteme-li zastínění budovami, nepřekvapí, že rozdíl mezi teplotou v ulici a v aspoň částečně klimaticky upraveném vnitrobloku v letních měsících bývá běžně kolem 10° C. Dobrou zprávou je, že adaptační opatření ve vnitroblocích jsou jednoduchá a levná. Výzvou je, že jejich realizace je možná pouze spolu obyvateli nebo přímo jimi samotnými. Klíčem je tedy osvěta a pobídky. Pusťme se do toho spolu!

1. Umožněte zasakování srážek

Ze zpevněných a nezřídka již dožitých ploch se dešťovka odvádí přímo do kanalizace. Pokud se je alespoň zčásti vyměnit za propustné nebo polopropustné, třeba dlažbu s volnou spárou, štěrk nebo mlat. I v tom nejmenším dvorku můžete vyhradit místo s rostlým terénem a osázet jej rostlinami. Protože jsou plochy vnitrobloků uzavřené budovami, důležité je dobře odvodnit základy budov a umožnit zasakování tam, kde voda nebude narušovat podpovrchové konstrukce. Při výměně povrchů je třeba posoudit vsakovací poměry a nezapomenout na zajištění odvodu nadbytečných srážek.

2. Chyťte dešťovku

Vyberte, jak na to, jde to prakticky všude - sudy pod okapem, IBC kontejnery, nadzemní akumulační nádrže i nákladnější velké podzemní nádrže. Ty se hodí hlavně

do větších vnitrobloků. Voda se v nich nekazí a jdou využít celoročně. Potřeba je ale dohoda vlastníků pozemků. Až budete vybírat vhodné řešení, zvažte následné využití zachycené vody, finanční náklady, místní podmínky, tj. úroveň terénu a realizovatelnost opatření, včetně možnosti vjezdu a dopravy materiálu.

3. Hýčkejte stromy

Jediný velký strom v létě chladí výkonem desetinásobně vyšším než nejlepší klimatizace. Proto dobře pečujeme o stromy, které ve vnitroblocích již jsou. Pokud strom chřadne, prosychá, trpí chorobami nebo roste příliš blízko fasády, poraďte se o vhodném zásahu s odborníkem. Hodnota vzrostlého stromu je vysoká a investice do včasné odborné péče se vyplatí. Odborně provedená by měla být i výsadba nových stromů. Při výběru vhodného druhu berte ohled na stanovištní podmínky i na toleranci dřeviny k městskému prostředí. Nejen nově vysazené, ale také dobře ujaté víceleté dřeviny potřebují zalévat během sušších období. Stačí jednou až dvakrát týdně, ale dostatečně. U dospělého vzrostlého stromu až 100 litrů na jednu dávku. Kořenový systém zabírá větší plochu než koruna, proto zalévejte dále od kmene a pomalu, aby voda měla čas vsakovat.

4. Pustte rostliny na zdi

Pro vnitrobloky je typické ohraničení fasádami budov, zidkami a ploty. Ty jsou v omezeném městském prostředí ohromnou rezervou pro použití popínavek, které mají

nízké nároky na půdu a značnou listovou plochu. Mají skvělý klimatický efekt. Snižují přehřívání budov, hlučnost, zachycují prach. Je-li povrch pevný a soudržný, nepředstavují samopnoucí liány pro zdvo problém, naopak listy chrání a prodlužují jeho životnost. U zateplených fasád je lepší použít podpůrné konstrukce, treláže nebo lanka. Při výběru druhů berte ohled na oslunění, kvalitu půdy a prostor pro kořeny.

5. Nezapomínejte na nádoby

Tam, kde musí zůstat zpevněné plochy, můžete sázet do kontejnerů, květináčů, truhlíků a vyvýšených záhonů. Pozor, aby rostlina měla dostatečný prostor pro kořeny. Některým trvalkám stačí standardní květináč. Jiné, stejně jako liány, potřebují nádobu 50 cm vysokou. Větší keře se pěstují v kubíkových truhlících. Protože nádoby rychleji vysychají, jsou vhodné rostliny s nižšími nároky na vláhu. Nádoby by měly mít drenážní vrstvu a otvor pro odtok přebytečné vody. Substrátů je velká škála, vyberte dle nároků zvolených rostlin. V omezeném prostoru se živiny rychleji vyčerpají, proto pravidelně přihnojujte.

6. Kompostujte

Kompostování je nejjednodušší způsob, jak zpracovat organické zbytky z domácností, které tvoří 40-60 % komunálního odpadu. Ušetříte tím peníze za svoz a získáte nejlepší hnojivo pro rostliny. Kompost potřebuje správný poměr dusíku a uhlíku, kyslík a vlhkost. Na trhu je celá řada kompostérů - dřevěné, plastové nebo kovové, jedno nebo vícekomorové, otočné, domácí nebo komunitní, vermikompostéry, dokonce i kompostéry elektrické. Pro větší otevřené vnitrobloky jsou vhodné zejména uzamykatelné komunitní kompostéry, které odolávají vandalům a hlodavcům.

Kdo je kdo

Co můžete udělat vy? Jak nejlépe postupovat? V této kapitole jsou uvedeny perspektivy podle toho, kým jste, a doporučené kroky. Mějte na paměti, že každá situace může mít svá specifika, která je důležité zohlednit.

Kdo hraje jakou roli

Jsem nájemník bytu

Jako nájemník platíte nájemné za užívání bytu a společných částí domu. Pronajímatel je povinen udržovat po dobu nájmu byt a dům ve stavu způsobilém k užívání. Je-li součástí společných částí dvůr nebo vnitroblok, měli byste mít právo jej využívat. Praxe jednotlivých pronajímatelů však může být rozdílná.

Obecně lze říci, že není-li ve smlouvě stanoveno jinak, je součástí vašeho bydlení i možnost využití vnitrobloku. Není-li jasné, zdali máte do vnitrobloku přístup a jaká pravidla tam platí, zeptejte se vašeho pronajímatele nebo správce domu. Nebo kohokoli "služebně staršího" ze sousedů, kdo má s během domu víceleté zkušenosti. Správa vnitrobloků bývá často odsouvána na druhou kolej, stejně tak bývá nejasný i způsob a pravidla pro využití. Nenechte se proto odbýt jednoduchým "není to možné" a ptejte se, jak byla tato pravidla stanovena, popřípadě kde je možné je najít. Snažte se získat pro věc vlastníka, ten má větší právo spolurozhodovat o fungování domu. Vysondujte zájem o využití dvora mezi ostatními sousedy. Funkční dvůr přinese větší hodnotu bydlení nejen vám, ale i ostatním obyvatelům. Pro vlastníky může být zajímavý argument, že cena bytu s fungujícím a upraveným vnitroblokem vzroste.

Jsem spoluvlastník SVJ či družstevník

Jako spoluvlastník bytové jednotky či držitel družstevního podílu máte právo i povinnost podílet se na chodu společných částí domu. Můžete tak i přímo ovlivnit podobu a využití vnitrobloku. Nejjednodušší cestou bývá uvést v život to, co již zde bylo. Pokud obnovujete existující funkci, nepotřebujete

schválení celého společenství. Přesto je dobré postup konzultovat se správcem. Pro velké změny, zásahy a financování ze strany SVJ či družstva budete potřebovat kvalifikované rozhodnutí některého z orgánů. Nejvyšší orgánem obou forem je členská schůze a její rozhodnutí má nejvyšší platnost. Konkrétní způsob svolávání a hlasování členů určují statuty SVJ či družstva. V případě menších zásahů může stačit souhlas představenstva domu, ať již výboru či jeho předsedy. Doporučujeme své kroky vždy předem promyslet. Kultura správy se v konkrétních případech velmi liší a je nutné se připravit na debatu napříč spoluvlastníky.

Jsem vlastník

nebo podílový spoluvlastník

V případě vlastnictví či spoluvlastnictví domu a pozemku spravujete svůj vnitroblok spolu s ostatními spoluvlastníky. O běžné správě společné věci rozhoduje většina hlasů. Jelikož se nejčastěji jedná o jednoho vlastníka či několik málo spoluvlastníků, je debata jednodušší. Přesto doporučujeme udělat si na ujasnění potřeb čas a využít odzkoušené čtyři otázky: Jaké hodnoty pro mě vnitroblok má? Jaké problémy chci řešit? Jaká náplň je v budoucnu vítaná? Jaký charakter od nové podoby očekávám? V debatě vám mohou pomoci odborníci, stejně tak ve tvorbě kvalitního zahradního návrhu. Nezapomínejte, že váš dvůr bude fungovat další desítky let.

Jsem představitel městské části

Městské části jsou mezi ostatními vlastníky správcí největších ploch vnitrobloků. Při podrobném pohledu na mapu majetku často zjistíme, že samospráva má majetkovou účast v desítkách míst s charakterem vnitrobloku. Mělo by to také znamenat, že se principem dobrého hospodáře podílí na jejich správě a rozvoji. Na rozdíl od soukromého vlastnictví mohou nabývat pozemky obce častěji charakter veřejných prostranství a umožňovat například využití lidem zvenčí. Záleží však na povaze pozemku. Jako představitel samosprávy máte možnost k vnitroblokům přistoupit systematicky. Prvním krokem může být vytvořit přehled míst ve správě městské části a z nich vytipovat plochy s vysokým potenciálem obnovy. Vyplatí se na místa nahlížet různými perspektivami. Rozvoj a správa vnitrobloků jdou z pohledu městské části často napříč gescemi jednotlivých radních a odborů. Vnitrobloky se mohou zabývat gescí životního prostředí, správou prostranství, majetku, investic nebo rozvoje města. Každá má k vnitrobloku co říci, nezáleží příliš na tom, ze které strany přichází hlavní zájem. Důležité je, aby byl postup ve vnitrobloku v souladu se strategiemi a cíli a mohl se opřít o jejich podporu v momentě rozhodování. Městské části by se měly při revitalizaci vnitrobloků opřít o celopražské strategie jako je například Strategie adaptace na klimatickou změnu.

Jsem někdo jiný a zajímají mě vnitrobloky

Vnitrobloky vám mohou být blízké. Vytvářejí unikátní neopakovatelnou atmosféru budovanou staletím spolupráce architektury a lidí. Jako jednotlivec můžete podporovat život vnitrobloků svojí aktivní účastí na slavnostech, brigádách, přehlídkách či debatách. Můžete také motivovat svojí městskou část k aktivnímu přístupu nebo nabídnout svojí pomoc místní sousedské skupině či spolku. Jste-li představitel firmy,

kteřá může s něčím konkrétním pomoci, nebo můžete-li podpořit finančně, oslovte vám blízkou skupinu či organizaci.

Úloha tahouna

Oživení vnitrobloku stojí a padá na spolupráci řady lidí. Pro úspěšnou domluvu je klíčová role místních tahounů - lídrů. Každý nositel změny je přitom jiný. Zkušenost říká, že realitu prostředí a osob, které do něj vstupují, nelze redukovat. Naopak ctíme mnohovrstevnost vztahů a představ, o lídrech uvažujeme jako o součásti provázaného systému. Přesto se jejich zkušeností zabýváme. Hledejme, zda je v nich něco společné a přenosné. Spojuje je ochota jít vpřed bez instrukcí někoho jiného. Dobrat se úspěšně k výsledku vyžaduje taktiku a kombinaci různých postupů. Naopak trvání pouze na jednom aspektu často nevede k cíli. Dobrý tahoun nadchne ostatní, umožní jim realizovat se a ovlivnit další. Úspěšnější jsou případy, kdy spolupracuje více tahounů dohromady a vytvářejí stabilní síť vztahů, společný lídršip.

Umění získat lidi na svou stranu

Kdo změnu chce a kdo nikoli? Na jedné straně jsou lidé, kteří změnu aktivně podporují a jsou ochotní se o ní zasadit. Na druhé straně jsou lidé změnu bojkotující. Chybou je upínat se pouze na tyto dvě skupiny. Naprostá většina lidí stojí mezi krajními polohami na široké škále mezi příznivci a odpůrci. Vpřed se nedostaneme tak - a berme to jako dobrou zprávu - že přemůžeme odpůrce a získáme je na svou stranu. Taková změna o 180 stupňů je většinou nereálná. Můžeme však pomoci nevyhraněným posunout se o kousek ve směru, kterým potřebujeme. A zvolna tak měnit rovnováhu sil v celém bloku.

Umění budovat vztahy

Ve skupině lidí kolem vnitrobloku se vytvářejí vztahy, vlákna a síť. Tím se zlepšuje celkové sociální klima a dochází k pozitivní změně, i když někteří ze svých rolí třeba vypadnou. Vnímání druhých nás přibližuje k sobě, stáváme se otevřenější k potřebám ostatních a méně zahledění do sebe. Poznáváme se, vnímáme a oceňujeme odlišnosti druhých. Komunity mohou vydržet pouze díky tomu, že jsou postavené na přátelských vztazích.

Schopnost probudit zájem a přivést lidi

Kolem vnitrobloku žijí lidé, kteří mají chuť dělat něco, z čeho mají dobrý pocit. Může jít o jednoduché činnosti jako je zametení, hrabání, úklid nebo natření starého sušáku na prádlo. Kdokoli něco podobného udělá, vystupuje ze svého střeženého osobního světa a zajímá se o dění kolem sebe. Stavět na této chuti věci zlepšovat je nejpřímější cesta k oživení dvora. Je silná ve své jednoduchosti a strhává ostatní. V živých vnitroblocích se konají brigády, setkání i happeniny.

Umění vyprávět příběh

K získání podpory, sympatií nebo prostředků úspěšní tahouni umí jasně vysvětlit: 1) jakého výsledku chtějí dosáhnout, 2) proč a 3) co je k tomu potřeba. Je jednodušší získat na svou stranu pozornost a podporu, když srozumitelně sdělujeme, kam jdeme. A to ať v rámci domovní schůze, na úřadě, v grantové žádosti, pro novináře či kdykoli jindy. Více získáme, když vyjadřujeme optimistický postoj.

Samospráva přebírá vedení

Město a městské části jsou jedněmi z nejdůležitějších hybatelů oblasti a mají skutečnou moc podpořit obnovu a rozvoj vnitrobloků. Dobře nastavená samospráva dokáže motivovat a být dobrým partnerem v dialogu s obyvateli o společné péči o prostředí. Zpětně to místní správě přináší dobré výsledky v různých oblastech:

kvalita bydlení

sociální soudržnost

atraktivita lokality

klimatická stabilita

zhodnocení majetku

Podpora vnitrobloků sahá napříč různými gescemi, zasahuje například správu majetku, územní rozvoj, místní Agendu 21 a participaci, sousedské vztahy, strategické plánování, životní prostředí, veřejný prostor a udržitelný rozvoj. Nástrojů, které lze provázat a zvýšit dopad, se nabízí více. Nasledují některé inspirující postupy, argumenty a také příklady využití.

Mapování vnitrobloků

Cílem mapování je získat ucelený jednotný soubor informací. Mapa a databáze by měla umožnit průběžné sledování stavu, zaznamenat rozvoj míst a třídění podle vhodných kritérií, včetně přehledu o vlastnických vztazích

a roli správce. Měla by obsahovat i záznamy o komunitním plánování či aktivních lidech v místě. Digitální mapa by měla sloužit jako nástroj ke snadnému zobrazování a přehledu. Zde je sada navržených kritérií pro tvorbu databáze.

Adresa

Velikost m²

Spojitéj/dělený

Přístupný/uzavřený

Počet rezidentů/abonentů

Obnova kompletní/částečná/záměr

Aktivní komunita ano/ne

Financování vlastní/vnější

Majitel veřejný/soukromý

Povrch zpevněný/rostlý

Hospodaření s dešťovou vodou ano/ne

Zeleň – trávník/byliny/keře/stromy/vertikální/nádoby

Stavby – garáže/zidky/přístřešky a jiné

Aby se věci hýbaly

Máte-li před sebou více míst, která umožňují změnu, je dobré podívat se na ně z více hledisek a ujasnit si dopředu, co zásah v kterém místě přinese. O celkovém potenciálu změny můžeme uvažovat třeba v těchto kategoriích:

- klimatický potenciál
- sociální potenciál
- vůle ke změně
- peníze
- majetkové vztahy
- zvláštní problémy
- počet lidí a domů
- velikost a komplexní obnova.

Co si pod kterou kategorií představit?

Hlediska klimatického potenciálu jsou, kolik nové zeleně dokážeme do území dostat, jakou plochu nepropustných povrchů dokážeme změnit za plochu zasakovací nebo kolik dešťové vody ze střech dokážeme využít. Je na zvážení, co vše je vítanou změnou. Nezapomínejte, že v pří-

padě vnitrobloků by mělo být vždy součástí postupu i zapojení obyvatel okolní zástavby. V praxi to znamená, že dochází k aktivizaci komunity, poznání lidí navzájem a tedy i sociální změně.

Vůlí ke změně rozumíme, jak nápomocní mohou obyvatelé a ostatní vlastníci v projektu být. Tam, kde je prostředí velmi zanedbané, můžeme očekávat větší chuť po tom něco udělat. Klíčovým motivem může být naladění vlastníka pozemku či nemovitosti a v neposlední řadě přítomnost tahouna, případně více tahounů.

Kritérium peněz indikuje, jak drahá změna bude. Obecně lze říci, že nejlevnější je obnovení stávajících zelených ploch a doplňování o jednoduché prvky. Dražší jsou výměny rozlehlých povrchů, podzemní nádrže či sofistikované trelláže pro pnoucí zeleň. Neznamená to však, že se investice v řádu statisíců nebo i milionů korun nemusí vyplatit. Jsou-li příjemci užítka desítky nebo stovky domácností, náklady "na hlavu" nemusí být dramatické. Zhodnocení kvality bydlení i cen nemovitostí může být až řádově vyšší.

Majetkovými vztahy rozumíme počet vlastníků či spoluvlastníků, jejichž souhlas budeme pro sledovanou změnu potřebovat. Čím více stran, tím větší práce s projednáním. Zvláštními problémy pak mohou být různá technická omezení, například když je pod pozemkem umístěn objekt garáže a podobně. Počet lidí, domů či velikost plochy ukazuje dopad projektu. Poslední kategorií je příležitost pro komplexní obnovu, která může přinést kvalitativně vyšší zlepšení a efekt. Na druhou stranu finanční a časové náklady jsou mnohem vyšší.

Nástroje k použití

Politicky podpořit - dejte zelenou oblasti, která v některých městských zónách přímo zajímá většinu obyvatel

Podpořit vedoucí pracovníky - posílení politiků, vedoucích odborů, správců zeleně a dalších výkonných pracovníků v rámci struktury města o informace (semináře, exkurze, spolupráce na projektu, konzultace)

Mapovat - přehled o místech a lidech pomocí internetových nástrojů i terénního mapování umožní lépe zacílit podporu a kvalifikovaně o vnitroblocích rozhodovat

Zacílit dotace a granty - podpora obnovy konkrétních vnitrobloců nebo plošně vítaných principů změny finančním příspěvkem (klimatická stabilita, životní prostředí, zeleň, voda), důležité je vhodné nastavení kritérií a udržitelnosti projektů podpořených z grantů

Materiálně vybavit - sudy pod okap, kompostéry, rostliny k výsadbě, květináče, opěrné konstrukce

Participovat - zapojení koordinátorů participace do úkolů, které jsou náročné a málokdy z obyvatel je dokáže řídit, včetně organizace, komunikace a facilitace setkání obyvatel

Informovat - říci občanům, co dělat a co nedělat, pomohou jednoduché metodiky, komiksy, manuály, články v radničním periodiku; konzultovat podmínky žádostí o financování, nastavení projektů, vítané úpravy; elektronicky, telefonicky i na místě

Motivovat - programy pobízející obyvatele k realizaci zelených zásahů v centrech měst, využít chuti něco dělat a podpořit v jejich vlastní aktivitě a využít (místní Agenda 21, participativní rozpočty)

Vyhlásit soutěž - motivační, inspirující, mediálně přitažlivé soutěže "Dvorek roku", "O nejkrásnější vnitroblok"

Podporovat akce ve vnitroblocích - podpora komunitních a kulturních akcí udělením záštity, pomoci s jejich propagací nebo jinak (přehlídky, sousedské akce, kulturní festivaly, bleší dvorkové trhy)

Společně obnovovat a spravovat vnitrobloky - intervenovat tam, kde je město nebo městská část vlastníkem a zároveň správcem pozemku (setkávání s obyvateli, vztít v potaz požadavky obyvatel, poučení správci zeleně, režim společné správy)

Inspirovat se příklady odjinud - vodítkem může být příklad kontaktní kanceláře města Vídně, která vytváří síť pro obyvatele, poskytuje lidem přímou pomoc a poradenství (viz následující oddíl)

Příklad kontaktní kanceláře Vídně

Kanceláře Gebietsbetreuung Staderneuerung (GB Stern) se starají o jemnou obnovu města. Poskytují informace a poradenství v oblasti bydlení, sousedství a veřejného prostoru, iniciují a podporují projekty, které vzešly od občanů. V současnosti je v různých částech Vídně celkem pět kanceláří, každá pokrývá několik „bezirků“ (to jsou obdoby našich městských částí), a hospodaří dohromady s rozpočtem 6 milionů Eur ročně. Provoz kanceláří zajišťují soukromé společnosti, každých 3-6 let probíhá veřejná soutěž na za-

jištění této služby. Osazenstvo kanceláří tvoří multidisciplinární týmy - architekti, urbanisté, organizátoři debat - facilitátoři či lidé pro PR a komunikaci. Kanceláře jsou otevřené podle časových možností obyvatel, například ve všední den od 13 do 18 hodin.

Založení GB Stern reagovalo v sedmdesátých letech na tehdejší špatný stav obytných budov z počátku 19. století. S cílem udržet a zlepšit tuto zástavbu začaly v Ottakringu v roce 1974 i první projekty partici-

pace na obnově. První kancelář sídlila v místní hospodě, poradci jezdili do lokalit zvláštním autobusem. Zjistili, že neformálním přístupem lze ovlivnit mnohé; nenáročnou formou se dařilo opravovat a renovovat a tím zvyšovat kvalitu bydlení a hodnotu nemovitostí. V devadesátých letech přišel prudký nárůst obyvatel. Konfrontována s novou situací organizace hledala nové úkoly a témata. V současnosti jsou hlavními oblastmi adaptace na klimatické změny a zdraví obyvatel.

Organizace se snaží hlavně o to, aby veřejný prostor získal novou kvalitu, zlepšil se a zvětšil. Klíčem k řešení je participace a partnerství. Podporují se malé zásahy ve sdíleném území, například ozelenění rabátek, střež a fasád či obnova vnitrobloků. Dalšími vítanými prvky mohou být květiny v paletách, prostory pro posezení a setkávání, přírodní louky, porůstání starých klepadel či jiné nevyužité infrastruktury. Aby občané věděli, co mohou sami

dělat, pořádají se pravidelné prohlídky vzorových realizací. Kancelář nabízí seznamy rostlin, pomáhá s vyřízením souhlasů majitelů nebo stavebních povolení nebo facilitates domluvu.

Poskytuje také finanční dotace až 5 tisíc Eur na projekt. Dodržuje se public-private partnership pravidlo. Kancelář se například podílí na nákladech a soukromé osoby se starají o údržbu. Vítané a podporované postupy vysvětlují zájemcům pracovníci osobně nebo pomocí brožur, letáků či komiksů. Lidé mohou využít prostor kanceláří pro organizaci svého setkání, půjčit si tu kolo nebo zahrát stolní tenis.

Krok za krokem ke změně

Současný stav většiny dvorů a vnitrobloků vede k úvahám o možnostech jejich proměny. Znovuoživení znamená návrat ke stavu na kvalitativně vyšší úrovni než nyní a přináší vzpruhu. Nejedná se jen o obnovu prostředí, které svojí kvalitou dlouhodobě ztrácelo, ani o čistě fyzickou proměnu. Jedná se o reakci na nové problémy prostředí a města, a také na požadavky lidí. Pokud na toto projekt nereaguje, přesouvá pouze problém jinam.

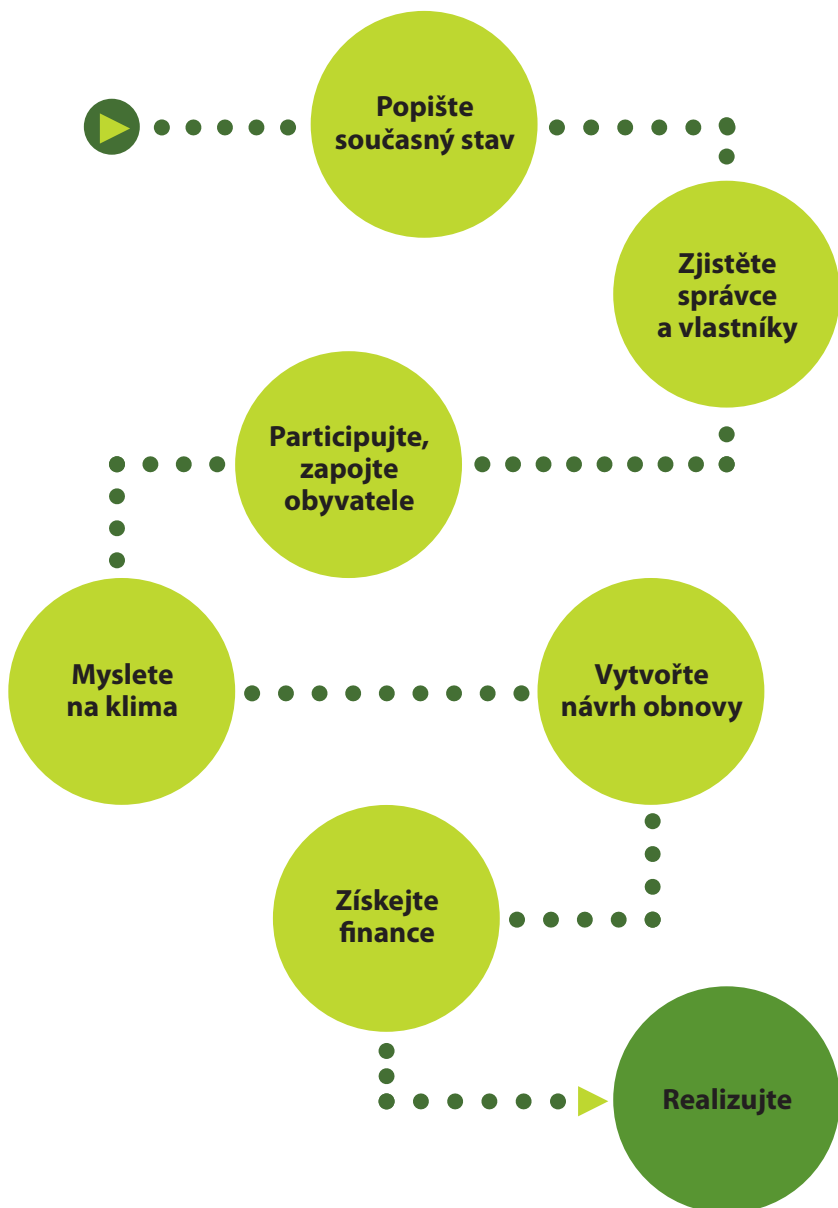
Změna vnitrobloku by měla respektovat charakter, genia loci, hodnoty a limity

prostředí. Roli hraje vkus, někdy hrozí konflikty rozdílného estetického vnímání a individuálních představ. Nezbytné je zjistit požadavky obyvatel, promyslet zadání, majetkoprávní vztahy, pravidla užívání, údržby, finanční zajištění a mnohé další otázky. Pokud se nově oživený vnitroblok stane místem interakcí a nabídne náplň, nebude muset být udržován za cenu vysokých finančních nákladů a nebude chátrat. Chybí-li podpora veřejnosti, výsledek projektu je naopak nejistý. Změna z problémového, nefunkčního prostoru na funkční se nikdy neděje najednou.

Co je potřeba udělat

Road map

Popište současný stav a charakter

Poznání charakteru a popis současného stavu je rozumný start každého projektu oživení vnitrobloku. Umožní nám ujasnit si parametry pozemku, jeho charakter i zasažení v širším kontextu města. Celkový popis nemusí být složitý, ale měl by být dostatečný a srozumitelný. Užitečné je

hrubé zmapování i nejbližšího okolí a uvědomění si charakteru dvora ve struktuře města. Položte si otázky: Je v okolí park? Je blízko dětské hřiště? Je v dosahu posezení pro seniory? Shromážděné informace následně ukáží, jaké jsou příležitosti a limity rozvoje vnitrobloku.

V terénu se zaměříme na tyto skutečnosti:

- tvar
- poměr velikosti pozemku a výšky zástavby
- členění - společný prostor a parcely příslušející k jednotlivým domům, oddělení ploty nebo zídkami, vestavbami, hospodářskými budovami
- reliéf - rovný či svažité terén, výšková členitost
- podíl rostlého terénu a zpevněných ploch
- geologická a pedologická skladba
- inženýrské sítě
- srážky a vodní režim
- teploty a vlhkost
- zeleň a hodnocení zeleně (stromy, keře, trvalky, tráva)
- sluneční svit, stín a bloudivý stín
- provětrávání a proudění vzduchu

Nebojte se zeptat

Neformálním doptáváním se mezi sousedy pamětníky můžeme získat další cenné informace o tom, jak vnitroblok vypadal a jak byl využíván v minulosti. Spousta dobrých věcí v minulost již na místě byla. Inspirativní mohou být fotografie a další doklady odkrývající historické vrstvy i to, co z nich zůstalo zachováno.

Zjistěte vlastnictví pozemků

Pro určení vlastnictví, výměry nebo orientace poslouží stránky Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního <https://nahlizenidokn.cuzk.cz>. Vyhledávat lze pomocí zobrazení mapy a ortofotomapy, obce nebo parcely, záleží jaké informace máte na začátku. Pomocí měřítka u map lze orientačně určit vzdálenosti a plochy. Zásadní informací je tedy zjištění vlastnictví plochy nebo jednotlivých částí.

Nejčastěji se vyskytující formy:

- společnost vlastníků jednotek (SVJ)
- bytové družstvo (BD)
- městská část (MČ)
- fyzické osoby
- společnost s ručením omezeným (s.r.o.)
či akciová společnost (a.s.)

V případě hlavního města ve vztahu k městským částem existuje dlouhodobá praxe svěřování majetku ve vlastnictví hlavního města do správy městských částí. V praxi to znamená, že městská část má omezenou působnost s tímto majetkem nakládat, nemůže jej například bez souhlasu prodat. Nicméně pro většinu úkonů správy vnitrobloku jsou tyto kompetence dostačující. Vztahy mezi hlavním městem a městskými částmi upravuje zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze a vyhláška č. 55/2000 Sb. hl.m.Prahy, kterou se vydává Statut hl.m. Prahy.

Participujte, zapojte obyvatele

Vnitroblok je fyzickým a sociálním prostředím zároveň, je to průnik mezi soužitím v domě a životem venku. Zatímco u zahrady nebo parku si lze představit přírodní a architektonické krásy bez jejich uživatelů, u vnitrobloku to můžeme udělat jen s obtížemi.

Při postupu ve vnitrobloku musíme najít a zahrnout dvě skupiny hráčů. Jednou skupinou jsou správci a vlastníci pozemků, v jakékoliv právní podobě. Druhou je množina všech obyvatel, kteří mají nebo mohou mít do vnitrobloku přístup, a kteří

Samotný vnitroblok bez lidí je totiž jen polovina příběhu. Ať lidé dělají cokoli - procházejí, posedávají, odpočívají, hrají si, zahradničí nebo jen shlížejí z oken, jsou vždy neodmyslitelnou součástí.

Revitalizace vnitrobloků je ideální projekt pro participaci neboli systematické zapojení obyvatel. U nás není zatím vnímáno jako standardní součást rozvoje veřejných prostranství. Komunikace mezi skupinami vede ale prokazatelně k lepšímu výsledku. Zapojením lidí budujeme soulad mezi designem prostoru a chováním lidí. Předcházíme tak budoucím komplikacím a ve své podstatě šetříme čas i peníze. Na druhou stranu je nutné říci, že laické názory nenahrazují znalosti odborníků ani nedokážou postihnout vedení postupu a rozhodnutí i nadále leží v rukách správců a vlastníků.

mají nebo mohou mít z vnitrobloku užitek. Každá skupina má jinou roli - zjednodušeně lze říci, že vlastníci rozhodují a obyvatelé využívají. Ačkoli se tyto skupiny částečně prolínají, musíme k nim vést samostatnou linii komunikace.

Klíčové hráče můžete poznat třeba přes Geoportál (www.geoportalpraha.cz). Určete vlastníky pozemků, ze záložky on-line mapy přejdete do katastru nemovitostí. Kliknutím na jednotlivé parcely zjistíte, kdo jsou majitelé. Veřejně dostupné jsou kontakty na majitele jako fyzické osoby, členy představenictv SVJ a družstev, popřípadě jednatele firem. Z veřejných zdrojů se dozvíte jména osob a adresy trvalého pobytu, které se mohou lišit od adresy vnitrobloku. Druhou cestou je terénní průzkum na místě, kdy se citlivým dotazováním dobereme ke správci nebo vlastníkovi.

Představte se klíčovým hráčům. Ať již jste jedním z obyvatel, vlastníků či organizací přicházející se záměrem zvenčnění, potřebujete získat předběžný souhlas se započatím postupu. Získání prvotního souhlasu nebývá náročné. Kdo by odmítal práci druhého, který pracuje také v jeho

prospěch? Z praktického hlediska je nutné zaznamenávat kontaktní údaje, nejlépe email a telefon. Další kroky projednávání budou následovat a v duchu rčení "bez spojení není velení" je přímý kontakt na klíčové hráče podmínkou úspěchu.

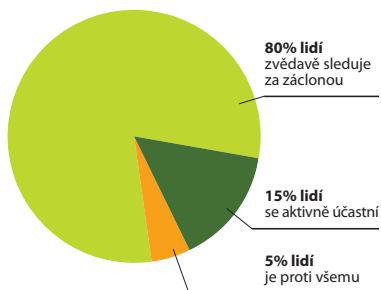

Majetkové poměry ve spojeném vnitrobloku na Starém městě

Má-li být oživení dvora úspěšné, musí správně reagovat na převažující představy lidí. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby od počátku zahrnoval a vtaňoval do hry všechny - klíčové hráče a stávající i potenciální uživatele.

Hybná síla domlvy

Je důležité si uvědomit, že do postupu obnovy vnitrobloku zasahují všechny tři skupiny. Ačkoli aktivně komunikujeme s nadšenci nebo čelíme odpůrcům, je to právě zájem nezúčastněné skupiny, který potřebujeme pro úspěch vyvolat. Proto musí mít každý krok svůj čitelný cíl a musí z něj vzniknout zrozumitelný výstup. Výsledek je zaznamenán, shrnut a publikován dostupným způsobem tak, aby byl přístupný pro osobně nezúčastněné. Důležité je, aby se dala veškerá komunikace a logika po sobě jdoucích kroků dohledat i zpětně. Do procesu se s jeho zvyšující vážností budou v průběhu zapojovat další a další uživatelé. Nově zapojení se potřebují zorientovat v tom, co bylo s jakými výsledky doposud uděláno.

Společné setkání obyvatel

Setkání lidí přímo na místě se nevyhýbejte a smele jej svolujte. Osobní povaha schůze, zpřítomnění a vzájemná komunikace tváří v tvář pomůže vnést do spolupráce čerstvý vítr. Doporučujeme začít debatu s "čistým listem" a za účasti facilitátora. Tématem prvního setkání by nemělo být projednávání konkrétních představ, ale sběr hodnot, problémů a nápadů na aktivity, a to v co nejširší skupině obyvatel. Pro provedení doporučujeme vybavit místo čtyřmi velkými papírovými tabulemi pro viditelný záznam podnětů.

Základní otázky mapování potřeb zní:

- V čem je pro mě vnitroblok cenný?
Jaká je jeho hodnota?
- Jaké problémy místo má?
Co by se mělo řešit?
- Co bych chtěl ve vnitrobloku dělat?
Co by se do vnitrobloku hodilo?
- Doplnující otázky: Jaký je charakter místa? Jaká je dlouhodobá vize? Jaké jsou limity - co musí být zachováno?

Lidé se snaží popsat svůj pocit nebo představu co nejuvěstižněji. Facilitátor se v případě nejasné formulace ujistí, zda podnětu dobře rozumí, nebo podnět spolu s autorem ještě upřesní. Podněty jsou čitelně velkými písmeny zapisovány pod sebou na papír. Vysloví-li obyvatelé všechny názory na všechny otázky, mohou obyvatelé přejít k preferenčnímu hlasování pomocí barevných samolepek. Nejčastěji využijete tři trojice samolepek, každá trojice má pro jiné téma jinou barvu. Lidé jsou vyzváni, aby si mezi podněty zvolili tři pro ně nejvyšší

hodnoty, problémy i nápady. O vizi, charakteru a limitech místa se nehlasuje. Tím první setkání většinou končí.

K organizaci společného setkání a debaty pomůže:

- Vhodně zvolená doba po práci (všední den od 18 hodin)
- Místo setkání přímo ve vnitrobloku
- Papírové tabule pro viditelné zapisování (flipcharty) a fixy
- Barevné samolepky pro preferenční hlasování
- Čaj a koláč pro lepší náladu
- Doba trvání zhruba 1,5 hodiny

Doporučujeme také stanovit pravidla debaty:

- Každý mluví sám za sebe a vyjadřuje svůj názor
- Ostatní názor druhých nekomentují
- Je přirozené, že něco může být pro jednoho hodnotou a pro druhého problémem

Elektronická anketa

Jelikož velká skupina obyvatel se osobních setkání neúčastní, umožněte nepřítomným hlasovat vyplněním digitálního nebo i papírového formuláře. Pro přípravu elektronického nástroje stačí běžně dostupné formulářové aplikace, jako jsou například Google Forms nebo jiné. Doporučujeme je publikovat spolu s fotografiemi ze společného setkání obyvatel a tak "navnadit" samotáře u počítače. Společná interakce vzbuzuje vždy větší pozornost, než pouhý apel na individuální vyjádření názoru. Do

otázek uveďte podněty, které jste získali na společném setkání. Obyvatele vyzvěte, aby si vybrali tři nejdůležitější body v každé otázce nebo případně navrhli nový podnět. Doba trvání ankety může být jeden až dva týdny. Poté je nutné anketu uzavřít a vyhodnotit. Hlasování považujeme za osobní, tedy každý obyvatel či člen domácnosti má právo na uplatnění svého hlasu. Hlasování v anketě lze podmínit uvedením emailu. Alespoň částečně tak předejete snahám uplatnit více hlasů od jedné osoby.

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying "Secure https://www.vnitroboky.cz". The main content area features a survey form with the following text:

Setkání k oživení dvora 8. října 2018 - elektronické pokračování

Vážení sousedé,

Dvůr v Hradební je důležitou součástí vašeho domu. Podle řady názorů by však jeho fungování mohlo být ještě lepší. Výbor domu se rozhodl spolu s vámi obyvateli zjistit, jakým způsobem by mohl fungovat lépe. Představitelové výboru přizvali odborníky na obnovu dvorů a vnitroboků ze společnosti Bemo. Společně uspořádali 8. října na dvoře setkání, kterého se zúčastnilo přibližně deset obyvatel. Tato anketa je pokračováním setkání PRO NEPŘÍTOMNÉ OBYVATELE A VLASTNÍKY. Dává vám možnost podílet se na možné obnově dvora, i když jste nemohli dorazit osobně. Prosíme, zvoďte odpovědi na následující tři otázky nebo dopište svůj podnět. Vypsane podněty vycházejí výhradně z diskuse obyvatel na setkání 8. října 2018. Na základě výsledků vznikne návrh obnovy dvora. Rozhodnutí, do čeho se případně pustit, zůstává i dále na vás a vedení vašeho domu.

Děkujeme za vaši spolupráci, Michal Křivotál a Kateřina Štěpán, spolek Bemo.

HODNOTY. Čím je pro vás dvůr důležitý? V čem je přínosný? Jaké jsou jeho hodnoty? PROSÍME ZVOLTE NEJVÝŠE TŘI MOŽNOSTI.

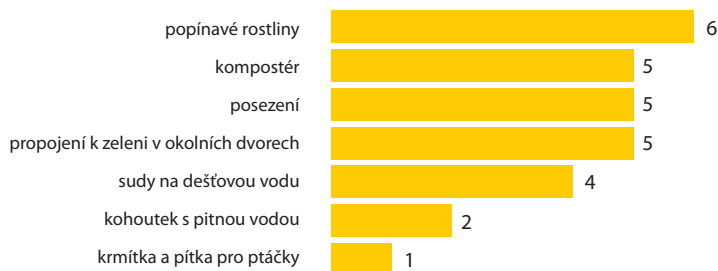
bchh_kld

Žebříček potřeb

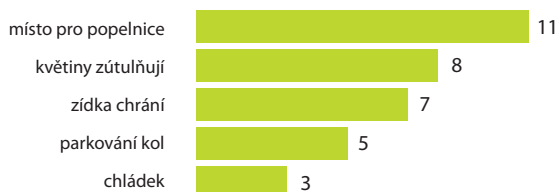
Po skončení elektronického hlasování musíme představy obyvatel vyhodnotit. Podněty ze společného setkání a elektronického hlasování máme již díky formuláři sloučené. Nyní je nutné sečíst preferenční hlasy z obou způsobů do jednoho výsledku.

Je na vás, zdali k tomu použijete elektronický formulář nebo zvolíte jiný nástroj, který pracuje s grafy. Cílem každopádně je získat přehledné tabulky - takzvané žebříčky potřeb obyvatel.

AKTIVITY: Co by se na dvůr hodilo? Co byste tam rádi dělali?

HODNOTY: Čím je pro vás dvůr důležitý? V čem je přínosný?

PROBLÉMY: Co vám na dvoře vadí? Co by se mělo změnit?

Papírem a slovem

Kolem jednoho vnitrobloku často žijí stovky lidí a všichni jsou našimi „klienty“. Všichni vnitroblok využívají, spoluutvářejí a těží z jeho výhod. Každá úspěšná proměna a harmonický provoz stojí na vztazích mezi nimi. Otázka zní, jak správně lidi zaujmout a přitáhnout jejich pozornost? A jak proměnit jejich zájem v chuť se na změně aktivně podílet? Být osamělým vlkem, který svoji vizi prosazuje jen na vlastní pěst, se neukazuje jako dobrá strategie. Síla je v probuzení zájmu a pozitivním naladění většího počtu lidí, kteří mohou ke změně přispět. Dosažení tohoto cíle většinou leží na tahounech, kteří se organizují a rozdělují úkoly.

Je důležité mít stále na mysli, že komunikujeme se všemi spoluobyteli. Poctivé využívání vhodných nástrojů zajistí, že nevynecháme nikoho, kdo se chce přidat. Je to transparentní, adresné a vzbuzuje to důvěru. Dveře zůstávají symbolicky stále otevřené a pozvání vstoupit přichází s každou další aktivitou. Otevřené projednávání by v každém okamžiku mělo začínat jednoduchým sdělením: „Toto jsme my a sledujeme tyto cíle, vy o nás již víte, a je na vás, kdy se přidáte“. Důležité je to zejména pro podchycení lidí, kteří zpočátku váhají, zdráhají se věnovat pozornost a sledují dění za záclonou. A vlažní pozorovatelé minimálně zpočátku často tvoří většinu.

Komunikujte napřímo těmito způsoby

letáky do schránek - pozvánky na setkání, brigády, posezení ve vnitrobloku

dopisy do schránek - dopis pro vedení domu s konkrétním sdělením

plakáty na nástěnky - výzvy k hlasování, oznámení konání akce

email - adresně poslané zprávy z akcí, výsledky z hlasování či odkazy na fotografie těm, kteří předali za tímto účelem kontakt

osobně - dejte šanci komunikaci při běžném setkávání

Komunikujte pomocí internetu

Digitální nástroje také mohou podporovat aktivitu, konzistenci a čitelnost. Rovněž sdělují, kdo jsou důležití hráči v procesu, na které je možné se obracet s otázkami, připomínkami nebo s pomocí.

Každý společný projekt provází řada informací, které je potřeba sdílet. Typicky se jedná o katastrální a ortofoto mapy pozemku, popisy stanoviště, pozvánky a zprávy z akcí, fotografie místa, fotografie historické, z pořádaných akcí, brigád a proměn. Dále například elektronické ankety, závěry hlasování nebo vybrané kontakty.

Založte úložiště všech těchto informací. Publikujte materiály na jednom místě, buď pomocí nově vytvořených webových stránek, nebo skrze již existující stránky. Odkaz na ně důsledně šířte mezi sousedy. Praktické je chronologické řazení od současnosti až na počátek. Umožní sledovat vývoj a postup v čase, dává možnost kdykoli věcně podpořit argumentaci, odkazovat na projekt i jednotlivé kroky, zvyšovat zájem neutrálních obyvatel a těch lidí, jejichž důvěra není vysoká. Hodí se eventuelně i jako podklad pro grantovou žádost nebo prezentaci projektu.

Jsou vaši sousedé aktivní na facebooku, instagramu, twitteru a youtube? Část z nich ano, část z nich ne. Vnímejte sociální sítě jako dobrý podpůrný prostředek pro sdílení a kreativní komunikaci, pro postování příspěvků a fotek, hashtagy. Mějte na paměti, že podstatná část lidí je vždy přítomná někde jinde.

Prostředí vnitrobloků je autentické a proto vděčné pro média. Skrze příběhy nahlížíme

do unikátních míst a soukromí jiných lidí, porovnáváme, co je přenositelné, při pohledu na druhé si uvědomujeme svoje vlastní místo. Realizace se dají velmi hezky popsat a nafotit, změny "před a po" jsou viditelné. Lze definovat místní problém i najít jeho řešení. Prakticky se zde dají demonstrovat městská opatření proti změně klimatu, lze konzultovat a poradit v postupech, zahradních nebo stavebních úpravách. Lidé, jejichž příběhy média sdílí, často oceňují možnost pochlubit se. Můžeme se vymezit, inspirovat, obdivovat nebo utěšovat svojí vlastní situací. Správně vystavěný článek může vést u lidí, kteří téma pasivně podporují či jsou k němu neutrální, k rozhodnutí něco dělat. Spíše negativně vymezeným osobám uvolňuje přemýšlení, navozuje dobré pocity a ukazuje vizi.

Webové stránky měst a městských částí, sociální sítě, radniční noviny, newslettery, plazmové obrazovky na úřadě, informační centra, publikace a letáky - všechna tato média umožňují šířit informace týkající se vnitrobloků a jejich vítaných proměn. Nabízí možnosti pro osvětu, konzultace a poradenství, seznamují s nástroji na podporu změny. Představují vítané postupy, možnosti pro získání dotací nebo jiné podpory, kontakty a příklady z okolí. Mohou propojovat lidi navzájem, nabízet dvoustranné konzultace nebo sloužit na podporu složitějších nástrojů, například mapování vnitrobloků.

Peníze až na prvním místě

Podle náročnosti obnovy a složitosti fungování vnitrobloku je dobré volit odpovídající způsob financování. Níže popisujeme existující modely investic do obnovy a správy, jak se s nimi setkáváme v praxi.

Svépomocná obnova a dobrovolnictví

Svépomocná proměna přichází na řadu tehdy, jsou-li pro to objektivní důvody - vnitroblok je dobře založený a potřebuje spíše kosmetické zásahy, na účtech správy domů není dostatek peněz či jsou peníze potřeba jinde. Nebo také proto, že lepší domluva není v danou chvíli dosažitelná. Zlepšení se děje drobnými postupnými zásahy, svépomocně nebo jen s menší pomocí profesionálů. Mezi nejčastější svépomocné práce patří doplnění zeleně, údržba, zahradnické práce, úklid či drobné technické práce. Setkáváme se se svépomocnou výrobou kompostéru, povrchových nádrží na vodu, postavením zákoutí pro sezení či tvorbou jednoduchých herní prvků. Z těchto i další

úkonů, které mohou provádět obyvatelé sami, plyne řada výhod. Nejhodnotnější je větší zapojení a sounáležitost lidí, kteří si k vnitrobloku budují vztah, mají jej za svůj a střeží jej. Práce na společné věci může lidi spojovat, bavit a naplňovat. Mezi sousedy většinou najdete někoho, kdo má vztah k zahrádce, je zručný a umí se dřevem, může půjčit větší auto nebo rád upotřebí cokoli, což již nechce na chalupě. Potřebuje-li vnitroblok větší jednorázovou pomoc, většinou najdete alespoň pár dobrovolníků, kteří mohou nabídnout svůj čas a dovednosti v rámci brigády. A každého potěší, kolik práce se dá udělat bez peněz.

Kompletní obnova

Ideálním postupem pro řadu míst může být kompletní obnova vnitrobloku. Ta umožňuje shrnout vstupní podmínky a odpovědět na ně celistvým návrhem, který naplňuje potenciál vnitrobloku ve všech ohledech. Dobrý návrh může kvalitativně pozvednout vzhled, fungování, správu i klimatickou funkci vnitrobloku na řádově vyšší úroveň. Nevýhodou je náročná příprava a projednání, delší doba stavebního řízení, nutnost managementu dodavatelů, stavby a potřebné finance. Příprava architektonické studie by měla vycházet z žebříčku potřeb

obyvatel, neměla by však končit pouze u něho. Zahradní architekt provede rešerši obdobných vnitrobloků a vnese do debaty ukázky z dobrých realizací jinde. Lze vytvořit působivou fotografickou prezentaci s výkladem, takzvaný "atmosféring". Původní rámec představ se může výrazně rozšířit a obyvatelé mohou získat zájem o zcela nové prvky či prostředí. Studie by měla navrhovat účinná opatření na zmírnění dopadů změn klimatu, tedy například stromy, zelené stěny a střechy, propustné povrchy, nakládání s dešťovou vodou a další.

Správa vnitrobloku jednoho domu

Tvoří-li vnitroblok pozemek, který je součástí jednoho bytového domu, bývá většinou spravován spolu s domem. Intenzita péče závisí na důslednosti domovní správy a důležitosti, kterou vnitroblok nebo dvorů domovní samospráva přisuzuje. V praxi se setkáte jak se zcela opomíjenými dvory, vnímanými například jako "místo pro popelnice", tak i kultivovanými místy pro

odpočinek, pěstování a další aktivity obyvatel. Na dvůr či vnitroblok se může vztahovat smlouva o úklidu domu, zajišťující pravidelnou údržbu. Jelikož se jedná většinou o malá místa, bývá častěji péče v rukou obyvatel domu. Pečují buď jednotlivci samostatně nebo po dohodě ve skupinách formou brigád.

Správa vnitrobloku sdíleného více domy

Sdílí-li společný prostor několik vlastníků, lze náklady na investice či údržbu rozdělit na díly mezi vlastníky. Výhodou tohoto postupu je jednoduché zavedení - stačí pouze souhlas vlastníků či představenstva domů. Jednoduchost souhlasu může být zároveň však i jeho nevýhodou. V případě, že existují výhrady k postupu, může kterýkoliv vlastník z dohody poměrně rychle odstoupit. Náklady na péči pak padají na ostatní vlastníky a jeden díl pozemku se začne chovat soliterně. Nevyhnutelnou otázkou každého sdílení nákladů je, jakým poměrem se řídí výpočet příspěvku. Nejčastěji se výše příspěvku počítá podle počtu bytových jednotek každého z účastníků.

Vlastníci pozemků se mohou domluvit na založení samostatné právnické osoby - spolku zapsaného ve spolkovém rejstříku. Spolek zakládají vlastníci či členové před-

stavenstev domů, kterým pozemky náležejí. Spolek se řídí stanovami, ve kterých je určen přesný způsob chodu a rozhodování. Příkladem takto založeného spolku je vnitroblok v ulicích Baranova - Sudoměřská na Žižkově, který provozuje webové stránky www.spolecnyvnitroblok.cz. Na této adrese zjistíte i přesné znění stanov, které lze využít jako vzor pro další obdobná místa. Výhodou spolku je větší stabilita a transparentnost při financování i správě. Existuje jasné místo s pevně ukotveným mechanismem, které se o život vnitrobloku stará. Výhodou spolku je také snazší zastupování vnitrobloku a jednání směrem k donátorům a firmám. Instrukce pro založení spolku najdete na internetu v některé z občanských poraden, jednu z nich vede například konsorcium Frank Bold.

Vnitroblok v majetku obce

Existuje řada vnitrobloků s majetkovou účastí hlavního města Prahy, nejčastěji bývá správa svěřena příslušné městské části. Tyto vnitrobloky mohou sloužit různými způsoby - od veřejné zeleně přístupné široké veřejnosti až po polosoukromé vnitrobloky svěřené k užitku jednomu bytovému domu. Je-li vnitroblok přístupný široké veřejnosti, jeho správu vykonává většinou městská část. V jiných případech jej může pronajmout vlastníkům přiléhajících pozemků a tito se zavázat k jeho správě a využití. Jakékoliv investice či změna využití podléhají v obou případech projednání v městské části.

Dotace a granty

Obnovu a využití vnitrobloků podporuje řada organizací. Většina městských částí nabízí určitou podobu finanční nebo materiální podpory, tyto programy mívají uzávěrku jednou či vícekrát ročně nebo přijímají žádosti průběžně. Hlavní město Praha

vypisuje granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí, uzávěrky žádostí podávaných na magistrát bývají na přelomu roku. Sousedskou spoluprací a rozvoj komunit podporují další nadace a fondy, například Nadace Via.

Vybrané granty a dotační programy pro financování vnitrobloků

(podmínky a výše se liší):

Hlavní město Praha

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/dotace_a_granty/mestske_granty/zivotni_prostredi_a_energetika/index.html

Praha 1

<https://www.praha1.cz/dotacni-program-v-oblasti-zivotniho-prostredi/>

Praha 2

<http://urad.praha2.cz/Dotacni-program-v-oblasti-zivotniho-prostredi-na-obdobi-roku-2018-a-l-ctvrtleti-roku-2019-1.html>

Praha 3

<https://www.praha3.cz/samosprava/oblasti/dotace/dotace-2020>

Praha 4

<https://praha4.cz/Dotacni-programy-na-podporu-zivotniho-prostredi-1.html>

<https://praha4.cz/Dotace-na-podporu-akumulace-a-vyuziti-srazkovych-vod-na-uzemi-MC-Praha-4.html>

Praha 5

<https://www.praha5.cz/programova-dotace-2019/dotacni-program-v-environmentalni-oblasti-na-uzemi-mc-praha-5/>

Praha 6

<https://www.napadprosestku.cz/>

Praha 7

<https://www.praha7.cz/potrebuji-zaridit/dotace/obecne-programove-dotace/>

Praha 8

<https://www.praha8.cz/Mikrogranty-verejny-prostor-2018>

Praha 10

<https://www.praha10.cz/dotace/dotacni-rizeni-2020>

Nadace Via

<https://www.nadacevia.cz/>

Příklady dobré praxe

Proměna vnitrobloku Letohradská

Před několika lety byl dvůr v Letohradské v Praze 7 špinavý betonový plácek pro popelnice a nakládku aut. Nikoho nenapadlo, že může vypadat jinak. Dům tvořily soukromé byty, ve dvoře v bývalých dílnách pracovaly firmy. Lidé netušili, že mezi soukromým místem a veřejnou ulicí mají na dosah ruky něco dalšího. Chuť po novém místě mezitím tiše probublávala. Průkopníky se stali děti a kuřáci. Dvě skupiny, které měly na venkovní a přítom ohraničené místo nejvyšší zásluh.

Dvůr tvoří jednotnou plochu náležící k bytovému domu s bývalými dílnami. Je ne-

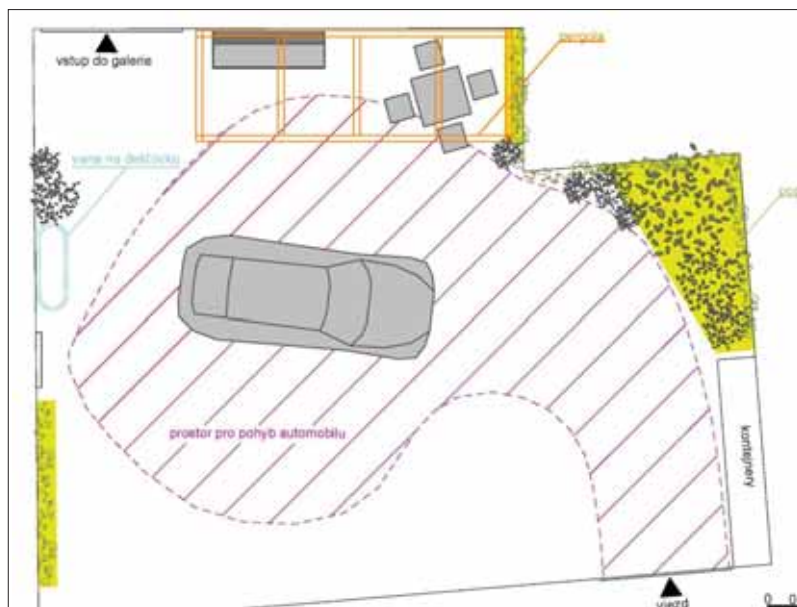
pravidelný, obdélníkový, reliéfem terénu rovný, obezděný, tvořený zpevněnou plochou (beton). Majiteli jsou vlastníci bytových a nebytových jednotek, součástí domu jsou dva provozy - dílna a Kulturní a řemeslné centrum Znak. Dvůr má dvojitý režim přístupu, přes den je otevřený veřejnosti vstupem přes průjezd, v noci uzavřený. Je po dílčím oživení vybaven posezením z palet, lavičkami a židlemi. Pro parkování kol slouží stojan se šesti místy. Dvůr funguje v sezónním režimu - od dubna do října jsou zde květiny v květináčích a větší posezení, na zimu se sklízí. V rohu je zamykatelné WC s umyvadlem.

První sousedské setkání k oživení dvora proběhlo v dubnu 2018. Na setkání byli pozváni všichni obyvatelé letákem do schránek a plakátem na nástěnkách. Na místě proběhla debata a preferenční bodování. Živě se diskutovalo o minulosti a výhledu na oživení dvora. Za hlavní hodnoty lidé označili otevřený prostor pro setkávání, květiny, klid a místo pro hru dětí. Hlavními vnímanými problémy jsou popelnice, holubi a nevzhledný povrch. Vítané jsou zelená zeď a střecha, posezení, pěstování a kompostování, hry dětí a kulturní akce. Povahu dvora ovlivňuje galerie Open Letohradská.

s využitím dešťové vody, která bude zachycena ze svodu do některé z nádob. Návrhy procházejí debatou mezi uživateli dvora a spoluvlastníky.

Prvním krokem k praktickému oživení byl, jak tomu nezájda bývá i jinde, pořádný úklid. Hloubkové čištění tlakovou vodou (WAP) je účinná metoda odstranění dlouhodobých nánosů ze zpevněných povrchů. Oproti klasickým metodám mechanického kartáčování je vysokotlaký vodní paprsek zvláště účinný ve vymývání nečistot z drobných nerovností. Klasické křemičité omítky či vápenné povrchy, jako

Zahradnice spolku Bieno na základě mapování potřeb vytvořila několik variant oživení dvora. Návrhy počítají s vytvořením pěstebních míst pro popínavé rostliny v částech, které nejsou využity pro pojezd vozidel a chůzi. V zásadě se jedná o severovýchodní kout dvora a místa podél fasád přízemních objektů. Návrh počítá

je beton, mají strukturu mikroskopických nerovností. Tlaková voda vymyje nečistotu z každé drobné skuliny, kterou běžné kartáčování nemůže zachytit. Výsledkem je zcela nový dojem i ze starého povrchu. Povrch po hloubkové očištění je taktéž hygienický. Posudte sami.

Dalším pozitivem byla instalace květin v květináčích a vybavení dvora různými typy posezení. Celkový dojem se výrazně zlepšil a dvůr si získal své uživatele. Stometrový prostor je příjemným místem pro setkání, odpočinek či debatu. Jako místo každoročního setkání si jej zvolilo i zdejší společenství vlastníků jednotek. Nedaleká mateřská školka si dvůr vybrala pro poslední

předprázdninové setkání rodičů a dětí ze třídy Soviček. Dvůr také posloužil například pro rodinné oslavy obyvatel. Nově fungující centrum Znak v jedné z bývalých dílen nabízí zázemí pod střechou a zkušebně i možnost kavárenského občerstvení. Návrh na zazenění zdi se dosud nezdařilo projednat kvůli zkušebnímu provozu jednoho z nájemců a uživatele dvora.

Sousedské akce

Pro společná setkání, jejichž náplň spoluvytvářejí sami obyvatelé, jsou vnitrobloky při splnění určitých podmínek bezpochyby skvělé. Setkání sousedů s koláčem, společné grilování, drobné kulturní akce, program pro rodiny, bleší trhy - to vše jsou akce, kterým toto prostředí sluší. Existují malé akce konané jednorázově i opakovaně v konkrétních dvorech, ale i festivaly pořádané paralelně v několika vnitroblocích zároveň. Mezi vnitroblokové přehlídky například patří Živé vnitrobloky, Nuselské dvorky, Malostranské dvorky nebo částečně i sousedská slavnosti Zažít město jinak. Prostor přestává být vnímaný stereotypně a lidé si lépe uvědomují jeho hodnotu. Sousedé se navzájem poznávají a prohlubují vztahy, kultivují se vztahy mezi skupinami.

Jako organizátor sousedských akcí se držte těchto zásad:

- **Dobře komunikujte** - s předstihem všechny pozvěte a dejte najevo, že jste si vědomi zátěže
- **Budte šetrní k životnímu prostředí** - šetřete přírodu i zdroje
- **Zvolte přiměřenou hladinu hluku** - respektujte a nikdy nerušte noční klid
- **Uklidte po sobě** - místo po skončení uveďte do stejného nebo lepšího stavu

Vnitroblok Bulharská

“Nejlepší je, když mi přijde esemeska: Chtěla jsem grilovat, ale Václav říká, že je to pro dva lidi zbytečný. Nechcete mě někdo zachránit? A za hodinu už nás tu sedí patnáct.”

Ze zpustlého dvorku s přístřešky na uhlí, vajgly a špínou s velkým nasazením souseďů a malými prostředky vznikl kouzelný dvorek se zelení a sudy na vodu. Dvůr je často plný dětí i dospělých. Vznikla mezigenerační parta, která se často schází k oslavám, grilování nebo jen tak.

Vnitroblok Viklefova

“Ve středu 4. října od 17 hodin proběhne ve vnitrobloku brigáda. Na programu bude podzimní údržba, úklid, hrabání a dosadba květin. Přijďte v oblečení vhodném na práci. Máte-li doma nářadí, vezmě s sebou.”

Prostorný vnitroblok doplňují poblíž jednotlivých domů okrasné záhony. Vnitroblok obklopuje jedenáct bytových domů s více než šesti sty obyvateli. V takovém počtu se vždy najde někdo s vášní pro zahrádkaření. Je skvělé dát těmto lidem prostor, odměnou je krásné prostředí. Lidé se účastní společných brigád, které tu občas proběhnou. Organizace není složitá, ale efekt veliký.

Vnitroblok Oblouková

"Měla jsem z toho ohromnou radost, ale ten pohled shora od nás byl pořád absurdní. U nás zahrada, koncert a plno, na spoustě okolních dvorků jen nálety a beton."

Obyvatelé Obloukové na svém dvoře již dvakrát uspořádali koncert profesionálního smyčcového kvarteta. Konají se tu rodinné oslavy, nebo díky jógovému studiu v domě někdy cvičí jóga. Většinou to funguje jednoduše tak, že na nástěnku organizátor napíše ceduli a dá vědět ostatním, co se chystá. Pak platí nepsané pravidlo, že se chová ohleduplně a uklidí po sobě.

Vnitroblok Lvovská

“Já a mé sousedky sem teď chodíme zalévat každý den“

Život se zde točí kolem zeleně a pěstování. Ve spolupráci s městskou částí Praha 10 se podařilo postupně zlepšit zeleň, vysázet živé keře, nato se přidal kompostér. Jeho instalaci pojali místní jako komunitní společenskou akci. Událost slavnostního křtění kompostéru pomohla, aby se setkala a poznalo více lidí, propojených společnými zájmy.

Vnitroblok Mečislavova

Vnitroblok, který dobře slouží obyvatelům i jako komunitní zahrada, posloužil skvěle již pro dva festivaly. Prvním jsou Nuselské dvorky, který plní zapomenuté vnitrobloky vždy na jednu sobotu v roce novým cirkusem, workshopy a dalším atraktivním kulturním programem. Na scéně nuselských vnitrobloků mohou diváci potkat špičkové novocirkusové profesionály. Druhým festivalem byly Živé vnitrobloky - přehlídka vnitrobloků, které díky péči sousedů ožívají, doprovazená malým kulturním programem, setkáním sousedů a debatou s tahouny.

Spolupráce s vysokými školami

Vnitrobloky jsou bohatě strukturovaným prostředím. Kombinují prvky krajinné architektury a funkčního vybavení města. V neposlední řadě vnitrobloky umožňují testování technických inovací městské infrastruktury a zavádění opatření proti změně klimatu. Z těchto důvodů jsou vnitrobloky dobrým prostředím pro odbornou praxi studentů vysokých škol. Studenti architektury dokáží pod vedením pedagogů zanalyzovat prostředí a přijít s vlastním návrhem dílčí či kompletní obnovy. Soubor studentských návrhů může přinést různé varianty prostorového uspořádání, vybavení, přístupu k zeleni i mobiliáři. Vlastníci vnitrobloku se mohou s vysokými školami dohodnout na způsobu spolupráce a využití výsledků.

Ateliér Ing. Lucie Miovské na Katedře zahradní a krajinné architektury ČZÚ má dlouhodobé zkušenosti se spoluprací se samosprávou i veřejnými institucemi. V jarním semestru 2019 byla tématem práce studentů posledního ročníku ideová studie obnovy vnitrobloku Halasova, na jejímž

zadání i zpracování se podílela Městská část Praha 4. Studenti Ústavu krajinné architektury Fakulty architektury ČVUT se v rámci ateliérů zabývají podobnými zadáními, která posléze mohou tvořit i základ pro bakalářskou nebo diplomní práci. Zadání se připravují během roku, k jejich vypsání dochází několik týdnů před zahájením semestru. V té době už musí být k dispozici podklady, zejména zaměření a inženýrské sítě. Stejně tak mezinárodní soukromá vysoká škola architektury ARCHIP při výběru témat studentských prací spolupracuje s městskými částmi. Rektorka školy Regina Loukotová se zapojení studentů do veřejných projektů koncepčně věnuje ve vlastních vědeckých pracích. Spolupráci nevyklučuje ani vedoucí Katedry architektury Fakulty stavební ČVUT, ale v současné době je škola přetížená nabídkou témat od obcí i soukromých subjektů. Případná spolupráce by přicházela v úvahu spíše se studenty nižších ročníků, tématem by mohla být například drobná architektura parteru, mobiliář a podobně. Zadání je nutné formulovat s předstihem 6 - 12 měsíců.

Seznam vysokých škol s obory architektury a kontakty na pracovníky:

FA ČVUT, Ústav krajinné architektury
Ing. Vladimír Sitta
sittav1@fa.cvut.cz
vedoucí ústavu

AVU
Škola Miroslava Šika
MgA. Jindřich Traugott
jindrich.traugott@avu.cz
asistent ŠA

ARCHIP
Ing. arch. Regina
Loukotová Ph.D.
info@archip.eu
rector

ČZU, Katedra zahradní a krajinné architektury
Vaněk Jan, doc. Ing. arch. CSc.
vanekj@af.czu.cz
vedoucí katedry

UMPRUM,
Katedra architektury
prof. ak. arch. Imrich Vaško
imrich.vasko@vsup.cz
vedoucí katedry

FSv ČVUT, Katedra architektury
prof. Akad. arch.
Mikuláš Hulec
mikulas.hulec@fsv.cvut.cz
vedoucí katedry

Použité zdroje a webové stránky

Gehl, J.: Města pro lidi, Nadace Partnersví, Brno, 2002

Kol. autorů: Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy, Kancelář veřejného prostoru IRP, Praha 2014

Sojková E., Kiesenbauer, Z.: Metodika regenerace obytného vnitrobloku, VÚKOZ Průhonice, 2008

Sudek M.: Vnitrobloky činžovních domů v Praze a jejich revitalizace z pohledu jejich uživatelů, FF UK, 2012

Vaňková E.: Vnitrobloky - na hranici veřejného a soukromého prostoru, ČZÚ, 2015

www.vnitrobloky.cz

www.gbstern.at

nahlizenidokn.cuzk.cz

geoportal.cuzk.cz

bulharska.wixsite.com/nadvorku

www.vnutroblokslavia.sk

www.facebook.com/susedianadvore

www.rodinavklidu.cz/sousedit

smartcity.wien.gv.at/site/en/pocket-mannerhatten-ottakring/

www.graetzloase.at/

www.wien.gv.at/umweltschutz/raum/

zazitmestojinak.cz/

Živé vnitrobloky

Jak si zamést před vlastním prahem a cítit se zase jako doma

Autoři: Michal Křivohlávek, Barbora Týcová, Kateřina Štědrá

Bieno, z. s., Letohradská 711/10, 170 00 Praha 7

info@vnitrobloky.cz, www.vnitrobloky.cz

Autoři fotografií: Barbora Žentelová, Tomáš Bican, Miroslav Kučera

Grafika: Petr Prušek, Hermen Lutje Berenbroek

Vydalo: Hlavní město Praha, Odbor ochrany prostředí MHMP

Mariánské náměstí 2, 110 01 Praha 1

info@praha.eu, www.praha.eu

První vydání

© Hlavní město Praha, 2020

bieno

STRATEGIE
ADAPTACE
HL. M. PRAHY NA
ZMĚNU KLIMATU

